

Predikan i Skeplanda och S:t Peders kyrkor 2021 av Tobias Bäckström

Septuagesima

”Nåd och tjänst”

Jer 9:23-24

1 Kor 1:1-3

Matt 20:1-16

Ps: 180, 697:1, 656, 807, 90, 231

Jag såg den indiska filmen *the White Tiger* för någon vecka sedan som handlar om hur en ung man på den indiska landsbygden försöker komma upp sig. Han flyttar till storstan, tar körlektioner och söker sen jobb som chaufför. När han kört en runda för en rik man som behöver en ny chaufför säger mannen: - Okej, du får jobbet. Hur mycket vill du ha i lön? Balram som den unge chauffören heter, svarar entusiastiskt: - Ingenting! Du är ju som en far för mig. Hur skulle jag kunna ta betalt av dig? – Du får 1500 rupies i månaden, svarade chefen. – Det är alldeles för mycket, jag är inte värd mer än 1000 rupies, sa Balram glatt. – Ok, du vinner, du får 2000 rupies.

Det måste vara något i den indiska löneförhandlingstekniken som är fördolt för mig. Men dagens löneförhandlingar i Indien kanske ligger närmare hur det gick till i Israel på Jesus tid. För idag handlar det ju om löneförhandlingar. Fast egentligen när man läser liknelsen om vingårdsarbetarnas lön så förhandlar ju jordägaren bara första gången. Vid dagens början när han går ut för att leja arbetare kommer han överens med dem om en denar i dagslön. De vid tredje timmen får bara veta att de ska få skäligen betalt och de vid elfte timmen får inget löfte om lön överhuvudtaget. Uppenbarligen hade man en starkare förhandlingsposition ju tidigare på dagen man var efterfrågad.

Hur ska vi förstå den här liknelsen? Det kanske hade varit lättare att förstå den om vi levt på den indiska landsbygden och inte hade mycket val än att nappa på varje erbjudande. För oss i Sverige med LAS och MBL kanske det är svårare att se hur detta kan vara en bild av himmelriket.

När det gäller mellanmänniska relationer så tror jag att det kan vara en god idé att fortsätta att förhandla fram löner och annat där båda parter känner att de blivit rättvist behandlade. Men inför Gud är vår förhandlingsposition obefintlig. Annars kanske den vanligaste folkreligionen utgår från formeln *do ut des*. Det är latin och betyder *jag ger, på att du må ge*. Jag ger något till Gud och förväntar mig något annat tillbaka. Jag tror att vi är många som känner igen oss. Jag lovar Gud i bön att vara extra trogen en vecka och hoppas i gengäld få hjälp med en svår uppgift.

Men då har man tagit det mellanmänniska förhandlingsspelet och tror att man kan tillämpa det på Gud. Tänker man efter är det orimligt, som vi sjöng i psalmen: Gud är den som låter solen lysa för alla, han bjuder alla till bords, han är herden som lämnar flocken för att söka efter det enda fåret som sprungit bort. Och han ger alla arbetare samma lön.

En psalm om en orättvis Gud sjöng vi. Och vi säger ju ibland: livet är orättvist. Ofta med en suck efteråt. Men i titeln på den här psalmen kommer istället ett ”tack”. Det är ju märkligt. Men jag tror att vi kan vara tacksamma över Gud inte är vår förhandlingspart. Tänk om allt vi fått av Gud hade varit det som vi varit tvungna att förtjäna. Förhandla fram. Allt detta kan vi nu lägga bort och istället ta emot det Gud vill ge oss av nåd.

Den här indiske killen som inte tyckte sig kunna ta emot någon lön, därför att chefen skulle vara som en far för honom hade både rätt och fel. Den här chefen var *inte* hans far. Men han hade ju rätt i att man kräver inte betalt i egenskapen av att vara son till ens far. Att vara son eller dotter är inget som kvalificerar dig till en viss lön. Det är anställda som får lön och man kan inte bli *anställd* som barn. Barn kan däremot bli *adopterade*. Gud har inte anställt oss, han har adopterat oss.

Gud är alltså *inte* vår arbetsgivare även om den här liknelsen handlar om en arbetsgivare. Gud är vår *far* och det vi kan förvänta oss är därför inte en lön. Men vad kan vi förvänta oss? Ja, barn ärver sina föräldrar och ett arv delas lika av alla syskon oavsett vem som har förtjänat det mest.

Det som den är liknelsen lyfter fram är problemet med dem som tycker att de har en förhandlingsposition med Gud. Som anser att de har en lön som de har rätt att hämta ut. För vad var egentligen problemet för dem som arbetat hela dagen? Var det verkligen att de tyckte att de fått för lite? Egentligen inte, för hade bara de sista fått vad som motsvarade en timmes arbete så hade de varit nöjda med sin denar.

Det som fick dem att klaga var alltså inte att de själva fick för lite utan att de andra fick för mycket! Det är precis som att den egna lönen minskade i värde bara för att andra fick lika mycket.

”Ser du med onda ögon på att jag är god?”. Ja, kravet på rättvisa grumlar blicken. När man då har godhet, nåd och generositet framför sig så är det inte det man ser. Istället ser man orättvisa och missförhållanden. Rätt ska vara rätt!

Det finns en bra förklaring till varför alla får samma lön. Den denar som jordägaren delar ut är det eviga livet, frälsningen, och den är lika för alla. Anledningen till det är att Gud ger oss maximalt: det eviga livet. Större gåva kan man inte få! Gud ger var och en den högsta lönen. Därför kunde inte den som arbetat längst få högre man kan ju inte få mer än 100%! Gud är orättvis, ja, men han är lika orättvist *god* mot alla. Allt Gud ger oss är av nåd.